

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

SEPTEMBER 2018

REKENINGKUNDE NASIENRIGLYN

PUNTE: 300

NASIENBEGINSELS

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde item strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenaliserings nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Vol punte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.
4. Indien 'n vooraansuiweringsyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie).
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
7. Hierdie nasienriglyn is nie vir verspreiding in die publiek nie, omdat sekere items dalk verkeerd hanteer is. Aanpassings is gemaak a.g.v. sekere vrae.
8. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.
9. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
10. 'Bewerking' beteken 'kontroleer bewerking'. 'Een deel korrek' beteken 'Bewerking en een deel korrek'.
Nota: Kontroleer bewerking beteken dit moet +, –, x of ÷ wees volgens die nasienriglyn. Sommige items soos Voorsiening vir oninbare skuld aansuiwering / verkope van bate, kan + of – wees.
Nota: In berekeninge moet punte nie toegeken word indien noemer en deler omgeruil is nie.
11. Waar metodepunte toegeken word, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat gedeeltelik foutief is nie. In sulke gevalle moet die metodepunt nie toegeken word nie. Dui aan d.m.v. ☒.
12. Wees bedag daarop dat party kandidate geldige alternatiewe buite die nasienriglyn verskaf.
13. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 16 bladsye.

VRAAG 1: KOSTEBEREKENINGE

1.1

Kies die korrekte antwoord uit dié woorde wat tussen hakies gegee word. Skryf slegs die antwoord langs die vraagnommers.

1.1.1	Verpakkingsmateriaal	✓
1.1.2	Indirekte materiaal	✓
1.1.3	afname	✓

3

1.2 **LOLO VERVAARDIGERS**

1.2.1

Bereken die koste van die grondstowwe/direkte materiaal gedurende die jaar aan die fabriek uitgereik.

$$87\,250 \checkmark + 694\,150 \checkmark + 21\,200 \checkmark + 4\,200 \checkmark - 65\,800 \checkmark \checkmark \checkmark$$

een punt   twee punte
76 300 – 10 500

een deel korrek

$$= 741\,000 \checkmark \text{ een deel korrek}$$

8

1.2.2

Bereken: Direkte arbeidskoste

$$423\,400 + 12\,600 + 4\,234 + 126 = 440\,360$$

✓   ✓✓*   ✓✓   ✓   ✓ een deel korrek

* (9 614 + 2 860 + 126) of 126 x 100 een deel korrek

7

Bereken: Fabrieksboekoste

Verbruiksgoedere vir fabriek	22 830 ✓
Salaris – Fabrieksvoorman	154 200 ✓
Water en elektrisiteit (132 360 + 3 240) x 75%	101 700 ✓✓
Diverse uitgawes vir fabriek	89 910
	368 640 ✓

een deel korrek

-1 (maks -2) vir vreemde items

5

1.2.3 PRODUKSIEKOSTESTAAT OP 28 FEBRUARIE 2018

Direkte materiaalkoste	sien 1.2.1	741 000	☑
Direkte arbeidskoste	sien 1.2.2	440 360	☑
Primêre koste	DMK + DAK	1 181 360	☑
Fabrieksbokoste	sien 1.2.2	368 640	☑
Totale vervaardigingskoste	bewerking	1 550 000	☑
Goedere-in-bewerking (beginsaldo)		30 000	
		1 580 000	
Goedere-in-bewerking (eindsaldo)	balanserende bedrag	(40 000)	☑
Totale koste van produksie vir klaarprodukte		1 540 000	☑
31 800 ✓ + 1 536 000* ✓✓ – 27 800 ✓			

11

* 2 457 600 x 100/160

een deel korrek

1.3 GRENS BAKKERY

1.3.1 Bereken die gelykbreekpunt vir 2018.

$$\frac{249\,000 \checkmark}{61,60 \checkmark - 40,20 \checkmark} = 11\,636 \text{ eenhede } \checkmark \text{ een deel korrek}$$

21,40 twee punte

4

1.3.2 Verduidelik of Sydney bekommerd moet wees oor die gelykbreekpunt en die vlak van produksie. Haal syfers aan.

Verduideliking wat vlak van produksie vergelyk met gelykbreekpunt $\checkmark\checkmark$ Syfers $\checkmark$

- Sydney behoort nie bekommerd te wees nie, want hy het 3 364 eenhede meer geproduseer as die gelykbreekpunt (15 000 – 11 636).
verwys 1.3.1
- Hy maak wins op 3 364 eenhede.
- Hy maak hierdie jaar 'n groter wins as verlede jaar (3 364 eenhede bo die gelykbreekpunt, teenoor 850 eenhede verlede jaar)

Een punt opsie:

Vergelyk slegs die verskil in gelykbreekpunte, of slegs die verskil in vlakke van produksie.

3

1.3.3 Gee 'n moontlike rede vir die verandering in eenheidskoste vir direkte materiaal koste en vir direkte arbeid.

REDE: DIREKTE MATERIAALKOSTE	REDE: DIREKTE ARBEIDSKOSTE
Enige een: $\checkmark\checkmark$ Die onderneming gebruik goedkoper verskaffers. Koop plaaslik om vervoerkoste te spaar. Maak gebruik van kortings vir grootmaataankope.	Enige een: $\checkmark\checkmark$ Goeie loonverhogings deur unies beding. Meer oortyd gewerk.

4

VRAAG 1:
TOTALE PUNT

45

VRAAG 2: BEGROTING

2.1.

WAAR OF ONWAAR	
2.1.1	Onwaar ✓
2.1.2	Waar ✓
2.1.3	Onwaar ✓

3

2.2 BANYAMA BPK.

2.2.1

DEBITEURE-INVORDERINGSKEDULE			
MAANDE	KREDIETVERKOPE	AUGUSTUS	SEPTEMBER
Julie	157 500	94 500	56 700 ✓✓
Augustus	144 900 ✓✓		86 940 ✓✓
KONTANT VAN DEBITEURE			143 640 ☑

een deel korrek

7

2.2.2

	BEWERKINGS	ANTWOORDE
(i)	216 900 x 30%	65 070 ✓✓
(ii)	207 000 x 100/180 = 115 000 ✓✓ 115 000 x 95% ✓ (of – 5 750 een punt)	109 250 ☑ een deel korrek
(iii)	163 440/12	13 620 ✓✓
(iv)	13 250 x 150%	19 875 ✓✓
(v)	84 000 twee punte $(12\,600 \checkmark \times 100/15 \checkmark) - 12\,600 \checkmark$ 24 ✓	2 975 ☑ een deel korrek
(vi)	$\frac{316\,800}{1} - \frac{27\,720}{9\% \checkmark}$ (2 310 x 12) een punt 308 000 twee punte	8 800 ☑ een deel korrek

19

2.2.3

Verwys na Inligting J:**Bereken die persentasie verhoging in die bestuurder se salaris.**

$$\frac{16\,830 - 15\,300}{15\,300} \times 100 = 10\% \quad \text{twee punte vir albei}$$

1 530 ✓✓
 15 300 ✓
☒ een deel korrek

4

Lewer kommentaar oor die aanvaarbaarheid van die besluit oor salarisse en lone. Haal syfers aan.

Kommentaar ✓✓ syfers ✓

- Werknemers behoort 'n loonverhoging van minstens die inflasiekoers, te ontvang om hul lewenstandaard te kan handhaaf. (4–6%).
- Die bestuurder het 'n 10%-verhoging ontvang wat baie meer as die inflasiekoers is. Verwys na bo.
- Die eienaars se onttrekkings is uitermate hoog (50% meer as normaal). Dit kan gesien word as verkwisting.

3

Voorsien TWEE moontlike gevolge van hierdie besluit.

Moontlike gevolge ✓✓ ✓✓

- Werknemers mag besluit om te staak wat sal lei tot verliese vir die onderneming.
- Unies kan die onderneming aankla van onbillike arbeidspraktyke.
- Werknemers sal nie gemotiveerd wees om beter te werk/ tot voordeel van die onderneming nie.
- Die onderneming kan slegte publisiteit in die pers kry – swak beeld – verloor klante, verskaffers, finansiële instellings vir lenings.

4

VRAAG 2:
TOTALE PUNT

40

VRAAG 3: VASTE BATES, INKOMSTESTAAT EN OUDITVERSLAG**3.1**

3.1.1	Ekwiteit ✓
3.1.2	Bedryfsbate ✓
3.1.3	Nie-bedryfsbate ✓
3.1.4	Uitgawe ✓

4

3.2 YASHPAL BPK.**3.2.1 Verwys na Inligting A:**

	BEWERKINGS	ANTWOORD
(i)	838 000 – 420 000	418 000 ✓✓
(ii)	$838\,000 \times 15\% = 125\,700$ ✓✓ $216\,000 \checkmark \times 15\% \times 5/12 \checkmark = 13\,500$ ☒ een deel korrek	139 200 ☒ een deel korrek
(iii)	26 250 ✓ – 4 250 ✓	22 000 ☒ een deel korrek

11

3.2.2**BATEVERKOPE (N12)**

2018 Jan	1	Toerusting		105 000 ✓✓	2018 Jan	1	Opgehoopte waardevermindering op toerusting		83 000 ☒ *
		Wins met verkoop van bate		4 250 ✓			Bank		26 250 ✓
				Toerusting (622 000 – 517 000)					
				109 250					109 250
									*balanserende bedrag

- 1 (maks -2) Aanbieding; Verkeerde of geen besonderhede voorsien

5

3.2.3 Inkomstestaar vir die jaar geëindig 28 Februarie 2018.

	Verkope	KvV x 175%	7 469 700	☒ ☒
	Koste van verkope	4 250 000 ✓ + 18 400 ✓✓	(4 268 400)	☒ *
7	Bruto wins	Verkope – KvV	3 201 300	☒
	Ander inkomstes	bewerking	98 700	☒
	Fooi-inkomste		79 350	
	Korting ontvang		14 280	✓
	Wins met verkoop van bate		4 250	✓
	<u>Voorsiening vir oninbare skuld aansuiwering</u> (7 480 – 6 660)		820	✓ ☒
6	Bruto bedryfsinkomste	BW +AI	3 300 000	☒
	Bedryfsuitgawes	BBI – Bed Wins	(1 350 000)	☒
	Waardevermindering	(139 200 ☒ + 35 400 ✓) 3.2.1 (ii)	174 600	☒ *
	<u>Handelsvoorraadtekort</u> (728 400 – 18 400 – 706 350)		3 650	✓ ☒ *
	Verpakkingsmateriaal (43 730 – 3 880)		39 850	✓ ☒ *
	Direkteursfooie (336 500 ✓ + 23 500 ✓)		360 000	✓
	Ouditfooie (19 450 ✓ + 19 450 ✓)		38 900	✓
	Oninbare skuld (23 555 ✓ + 11 245 ✓✓)		34 800	☒ *
	Huuruitgawe (146 080 ✓ – 11 770 ✓✓)		134 310	☒ *
	Salarisse en lone		222 700	✓
	Diverse uitgawes	balanserende bedrag	341 190	☒
25	Bedryfswins	Wins v Rente uitg. – Rente ink	1 950 000	☒
	Rente inkomste	195 000 x 8% x ½	7 800	✓ ☒ *
	Wins voor rente uitgawes		1 957 800	
	Rente uitgawes	565 800 – 542 000	(23 800)	✓✓
	Netto wins voor inkomstebelasting	560 860 x 100/29	1 934 000	☒
	Inkomstebelasting		(560 860)	✓
8	Netto wins na belasting	560 860 x 71/29	1 373 140	✓ ☒ *

-1 vir vreemde items (maks -2)

*Bewerking, een deel korrek

3.3 OUDITVERSLAG: PICOLI BPK.

3.3.1 Verduidelik kortliks die rol van die eksterne ouditeur.

Verduideliking ✓✓

- Spreek 'n onpartydige mening uit oor die betroubaarheid van aanbieding van finansiële state.
- Beskerm die belange van aandeelhouders deur 'n onafhanklike, onpartydige mening oor die finansiële state uit te spreek.
- Assesseer die interne beheermaatreëls en die finansiële state en rapporteer enige ongerymdhede wat nie voldoen aan auditpraktyke van die soort verslag wat hulle aanbied nie.

2

3.3.2 Watter soort auditverslag het Picoli Bpk. ontvang? Verduidelik.

SOORT: Gekwalifiseerde auditverslag ✓

VERDUIDELIKING: Verduideliking waarom nie 'n betroubare aanbieding nie. ✓✓

- Die ouditeure het gevind dat die advertensieuitgawes nie geverifieer kon word nie.
- Geen dokumentasie vir die advertensieuitgawes.
- Hulle het 'n probleem ontdek wat hulle nie kon verduidelik nie.

3

3.3.3 Waarom sou 'n bestaande aandeelhouer bekommerd wees oor hierdie verslag? Gee TWEE punte.

TWEE geldige punte ✓✓ ✓✓

- Behoorlike interne beheermaatreëls word nie deur bestuur toegepas nie.
- Die reputasie van die onderneming mag beïnvloed word. (publieke beeld).
- Potensiële beleggers sal nie in die onderneming belangstel nie (aandeleprys sal daal).
- Moontlike bedrog.

4

VRAAG 3: TOTALE PUNT	75	
-------------------------	----	--

VRAAG 4: FINANSIËLE STATE, KONTANTVLOEI EN VERTOLKING**4.1 BEGRIPPE: PAS DIE BEGRIPPE**

4.1.1	F ✓
4.1.2	E ✓
4.1.3	A ✓
4.1.4	C ✓
4.1.5	B ✓

5

4.2 KHLOE BPK.

4.2.1	Netto wins voor inkomstebelasting	988 700
	Aansuiwerings vir: Rente betaal	124 900
	Waardevermindering	221 400 ✓
		1 335 000
	Veranderinge in bedryfskapitaal	4 400 ☒ *
	Afname in voorraad (163 300 – 123 800)	39 500 ✓ ☒ *
	Toename in debiteure (134 700 + 14 400) – 155 600	(6 500) ✓ ☒ *
	Afname in krediteure 162 600 – (122 900 + 11 100)	(28 600) ✓ ☒ *
	KONTANT GEGENEREER UIT BEDRYFS-AKTIWITEITE	1 339 400 ☒ *

9

* een deel korrek

4.2.2 Bedrae in die Kontantvloeistaat.

BEWERKINGS	ANTWOORDE
Inkomstebelasting betaal 27 200 ✓ + 296 600 ✓ + 12 700 ✓ (988 700 – 692 100) een punt	336 500 ☒ een deel korrek
Dividende betaal 111 000 ✓ + 317 400 ✓ – 142 400 ✓	286 000 ☒ een deel korrek
Vaste bates aangekoop 1 437 200 ✓ + 221 400 ✓ + 283 500 ✓ – 1 120 400 ✓	821 700 ☒ een deel korrek

4

4

5

Aanvaar alternatiewe aanbieding van inligting soos tekens omgeruil, grootboekrekening, ens.

4.2.3 Bereken: Netto verandering in kontant en kontantekwivalente

124 300 ✓ + 61 250 ✓✓ = 185 550 ☒ een deel korrek (76 750 – 15 500)
Of: 76 750 – (15 500 – 124 300) = 185 550

4

4.3 KWEZI BPK.

4.3.1 GEWONE AANDELEKAPITAAL

760 000	Saldo op 1 Maart 2017	3 648 000 ✓✓
(30 000)	Aandele teruggekoop (GAP: R4,80 ✓✓)	(144 000) ✓*
150 000	Aandele uitgereik <small>balanserende syfer</small>	787 500 ✓
880 000 ✓	Saldo op 28 Februarie 2018	4 291 500
		* een deel korrek

7

4.3.2 Bereken: Netto batewaarde per aandeel

$$\frac{4\,488\,000}{880\,000} \times 100 = 510 \text{ sent}$$

✓ een deel korrek

sien 4.3.1

3

Bereken: Opbrengs op aandeelhouersekwhiteit

$$\frac{545\,600}{\frac{1}{2} \times (3\,724\,000 + 4\,488\,000)} \times 100 = 13,3\%$$

✓ een deel korrek

4 106 000 drie punte

5

4.3.3 Haal TWEE finansiële aanwysers aan (met syfers en neigings) wat dui op 'n verbetering in die likiditeitsposisie van die onderneming.

Bedryfsverhouding ✓ verbeter van 1,4 : 1 tot 1,9 : 1. ✓

Gemiddelde debiteure-invorderingstermyn ✓ verbeter van 57 dae tot 38 dae. ✓

4

4.3.4 Die onderneming het 'n groot deel van die lening terugbetaal. Verduidelik waarom dit 'n goeie besluit was. Haal TWEE finansiële aanwysers (met syfers) aan.

TWEE finansiële aanwysers ✓✓ syfers ✓✓ verduideliking ✓✓

- Skuld/ekwhiteitsverhouding het verbeter van 0,5 : 1 tot 0,2 : 1.
Die onderneming is nou laaggerat / maak nie baie gebruik van lenings nie.
- Opbrengs op totale kapitaal aangewend verlaag van 22,3% tot 20,8%.
Die onderneming is steeds positief gerat omdat die opbrengs beter is as die rentekoers op lenings (11%).

6

4.3.5 Lewer kommentaar oor die dividend-uitbetalingsbeleid oor die afgelope twee jaar. Voorsien 'n moontlike rede vir die aanwend van hierdie beleid. Haal syfers aan.

Kommentaar oor VPA en DPA vir 2017 (met syfers): ✓✓

Die maatskappy het 52 sent uitbetaal van 'n verdienste van 65 sent / (80%). Slegs 20% van die netto wins is teruggehou.

Kommentaar oor VPA en DPA vir 2018 (met syfers): ✓✓

Die maatskappy het 31 sent uitbetaal van die verdienste van 62 sent / (50%). 50% van die netto wins is teruggehou.

Rede vir die verandering ✓

'n Groter % wins is teruggehou vir toekomstige uitbreidings/groei.
Probeer winsgewendheid verhoog of kontantvloei probleme aanspreek.

5

4.3.6 Verduidelik of die prys waarteen aandele teruggekoop is, billik was. Haal TWEE finansiële aanwysers (met syfers) in jou verduideliking aan.

Finansiële aanwysers (met syfers) ✓✓ Verduideliking ✓✓

R5,20 is betaal, wat meer is as die markprys van 485 sent (515 sent teen die einde van die jaar) en die NBW per aandeel van 490 sent (510 sent teen die einde van die jaar).

Alhoewel die NBW per aandeel en die markprys 'n opwaartse neiging toon, het die maatskappy steeds te veel vir hierdie aandele betaal.

4

VRAAG 4: TOTALE PUNT

65

VRAAG 5: VOORRAADWAARDASIE

5.1

5.1.1	Spesifieke identifikasiemetode ✓
5.1.2	Eerste-in-eerste-uit (EIEU) ✓
5.1.3	Geweegdegemiddelde ✓

3

5.2. CASUAL UITRUSTERS

5.2.1

Bereken: Bedrag betaal vir vraggeld op 11 Junie 2018

$$116\,065 \checkmark - 108\,550 \checkmark \checkmark = 7\,515 \checkmark \text{ een deel korrek}$$

4

Bereken: Waarde van eindvoorraad op 30 Junie 2018

$$\frac{28\,633 \checkmark + 293\,505 \checkmark - 2\,130 \checkmark \checkmark}{230 \checkmark + 1\,995 \checkmark - 15 \checkmark} \times 415 \checkmark = 60\,092 \checkmark \text{ een deel korrek}$$

320 008 vier punte (15 x 142)
2 210 drie punte

9

5.2.2

Verduidelik die invloed wat hierdie besluit op die bruto wins sal hê.

Dit sal lei tot 'n toename van R4 853 in bruto wins. ✓✓

2

Gee EEN geldige rede vir en EEN geldige rede teen die besluit om die voorraadwaardasie metode te verander.

REDE VIR ✓✓	Verhoogde winsgewendheid skep beter beeld. Klante sal vertrou hê in die onderneming. Werknemers sal mate van sekerheid ervaar.
REDE TEEN ✓✓	Resultate sal nie vergelykbaar wees nie. Boek-inskrywing; skep 'n vals indruk. Werknemers mag hoër loonverhogings verwag (of onderhandel) op grond van winsgewendheid.

4

5.2.3

Funiwe is bekommerd oor die kontrole oor haar voorraad denims. Sy het 1 788 denims gedurende die jaar verkoop. Voorsien 'n berekening om haar kommer te steun.

$$(230 + 1\,995 - 15)$$

$$2\,210 - 415 - 1\,788 = 7 \text{ verlore}$$
✓☒

✓

✓

☒

een deel korrek

een deel korrek

5

5.2.4

Lewer kommentaar oor die saldo van voorraad op 30 Junie 2018. Is dit aanvaarbaar? Verduidelik. Verskaf EEN punt.

Ja / Nee ✓

Verduideliking ✓✓

Ja

Denims is duursame produkte met 'n lang raklewe.

Die onderneming sal die denims enige tyd kan verkoop.

Nee:

Die eindvoorraad is byna dubbeld so veel soos die beginvoorraad. Kontant word opgeneem deur 'n oormaat voorraad.

Die denims mag dalk uit die mode raak en dan sal mense dit nie meer wil koop nie.

3

5.3

PROBLEEMOPLOSSING

5.3.1

Watter besluit het Jay geneem ten opsigte van die verkoopprijs van die lessenaars?

Verkoopprijs het verhoog ✓ van R360 tot R420 (met R60) ✓✓

Of Winspersentasie het verhoog van 50% tot 75% (met 25%)

3

Verduidelik TWEE punte om te wys hoe hierdie besluit die onderneming beïnvloed het.

TWEE punte ✓✓ ✓✓ syfers ✓✓

- Die bruto wins het toegeneem van R36 720 tot R45 000 (met R8 280).

- Die aantal eenhede verkoop het verminder met 80 eenhede (van 330 tot 250).

- Die voorraadomsetsnelheid het gedaal van 7,4 keer tot 5,4 keer.

6

5.3.2

Jay het besluit om sy stoele van 'n goedkoper verskaffer te koop. Verskaf TWEE punte om te wys waarom jy dink dat dit was NIE 'n goeie besluit was nie.

TWEE punte ✓✓✓ ✓✓ syfers ✓✓

- Kon nie alle bestellings uitvoer nie. 120 eenhede te min (500 – 380).

- Terugsendings was baie hoog; moontlik swak kwaliteit (56 eenhede; 0 verlede jaar).

- Bruto wins het gedaal van R21 600 tot R11 664 (met R9 936).

6

**VRAAG 5:
TOTALE PUNT**

45

VRAAG 6: VERSOENING EN BTW

6.1.1

NR.	SALDO VAN KREDITEURE- GROOTBOEKREKENING	SALDO VOLGENS STAAT
Saldo	95 160	143 460
(i)		+ 5 400 ✓✓ 26 000 – 20 600
(ii)		- 820 ✓
(iii)		- 1 240 ✓
(iv)	+ 1 520 ✓	
(v)	- 4 880 ✓✓ 2 440 + 2 440	
(vi)	+ 47 500 ✓	
(vii)		- 7 500 ✓
TOTAAL	139 300 ☑*	139 300 ☑*

11

Punte toegeken vir korrekte teken met bedrag. Aanvaar gebruik van hakies vir negatiewe bedrae.

* Een deel korrek (hoef nie dieselfde totale te wees nie)

6.1.2

Verwys na Inligting (vi):**Gee TWEE moontlike stappe wat teen M. Rice geneem kan word.**

TWEE moontlike stappe ✓✓ ✓✓ Deelpunte vir kort/onduidelike antwoorde.

- Dissiplinêre verhoor om vas te stel of dit gewoonte is en wat die waarde van die ongemagtigde transaksies is.
- Aftrekkings van salaris om die uitstaande bedrag te dek.
- Regsaksie vir wanbestuur.
- Afgradering; oorplasing na 'n ander werksafdeling/funksie.

4

Verduidelik TWEE interne beheermaatreëls wat die onderneming kan gebruik om sulke insidente in die toekoms te vermy.

TWEE punte ✓✓ ✓✓

- Verdeling/rotasie van pligte om soortgelyke gedrag te ontmoedig/voorkom
- Magtiging moet vir alle transaksies met verskaffers verkry word.
- Gereelde oudits/willekeurige oudits van voorraad en dokumente.

4

6.2 BTW

Bereken die finale bedrag betaalbaar aan SAID op 31 Julie 2018.

$$6\ 665 + 108\ 000 - 69\ 750 + 480 - 915 - 1\ 470 - 1\ 410 = 41\ 600$$

✓

✓

✓✓

✓

✓

✓✓

✓✓

☒ een deel korrek

Aanvaar alternatiewe berekeninge soos grootboekrekening, omgekeerde tekens, uitset BTW – inset BTW

11

VRAAG 6:
TOTALE PUNT

30

TOTAAL: 300